

ÍNDEX

1	Presentació	2
2	Membres de la Unitat Docent	3
3	Cronograma de rotacions	4
4	Objectius generals de la formació.....	7
5	Objectius específics de la formació	8
6	Pla de Formació Transversal Comú.....	19
7	Sessions clíniques i Investigació	21
7.1	Sessions clíniques	21
7.2	Oferta d'activitats d'investigació per a la participació dels residents.....	22
8	Atenció continuada	22

Preparat:
Nuria Aragay Vicente
Maite Garolera Freixa
Anna Soler Roca
Febrer 2020

Revisat:
Miquel Aranda Sánchez
Febrer 2020

Aprovació:
Comissió de Docència: Abril 2020

CST CONSORCI SANITARI DE TERRASSA ÀREA DE DOCÈNCIA		GUIA FORMATIVA PSICOLOGIA CLÍNICA	
	Ver. 3	Data Edició: Febrer 2020	Pàg. 2 de 22

1 Presentació

L'àmbit de Salut Mental del Consorci Hospitalari de Terrassa està format per diferents dispositius, hospitalaris i comunitaris que treballen en xarxa. A la plantilla de professionals de la Unitat d'Aguts de Psiquiatria se sumen la de dos Centres de Salut Mental, un Hospital de Dia i dos Serveis de Rehabilitació Comunitaris en Salut Mental, situats a la comunitat, un Centre d'Atenció a Toxicomanies i un Centre de Salut Mental Infantil Juvenil.

El resident s'integra des de l'inici a un ampli equip multidisciplinar, participant activament en aspectes assistencials, investigadors i organitzatius.

El programa formatiu de l'especialitat de Psicologia Clínica en el nostre centre, té com a objectiu capacitar al resident per al diagnòstic, tractament, rehabilitació i prevenció dels pacients amb trastorn mental. S'ofereix una formació plural, basada en l'adquisició de coneixements, habilitats, actituds i competències que el resident incorporarà de forma progressiva, transversal i supervisada.

En aquest procés participen tant els recursos hospitalaris de l'àmbit de Salut Mental com els serveis comunitaris del Consorci Hospitalari de Terrassa, tots dos en la seva doble vessant docent i assistencial. Al mateix temps, es mantenen diversos concerts amb altres organitzacions per complementar algunes rotacions bàsiques en la formació dels futurs professionals.

Preparat: Nuria Aragay Vicente Maite Garolera Freixa Anna Soler Roca Febrer 2020	Revisat: Miquel Aranda Sánchez Febrer 2020
Aprovació: Comissió de Docència: Abril 2020	

DOCUMENT CONTROLAT. PROHIBIDA LA SEVA REPRODUCCIÓ SENSE AUTORITZACIÓ DEL CONSORCI SANITARI DE TERRASSA.

2 Membres de la Unitat Docent

Tutores de la unitat :

M. Garolera Freixa
N. Aragay Vicente
A. Soler Roca

Membres Colaboradors:

1. I. de Maria
2. M. Santacana
3. E. Durall
4. I. Ramos
5. G. Garrido
6. I. Ramírez
7. V. Martí
8. Amalia Gual de Torrelles
9. E. Prades
10. J. Rimbau
11. S. Cardona
12. A. Garcia
13. E. Aluco
14. C. Montero
15. S. Grau
16. M. Torrents
17. S. Andrès
18. C. Enero
19. D. Mateo
20. L. Vehil
21. X. Castellano
22. C. León
23. A. Ramí

3 Cronograma de rotacions

Año de residencia	Rotación	Duración en meses	Dispositivo donde se realiza
R1	Hospitalización y Urgencias	2	CST
	Interconsulta hospitalaria y enlace	3	CST
	Psicología de la Salud : Neuropsicología	3	CST
	Psicología de la Salud y atención Comunitaria: Salud Mental Perinatal	2	CST
	Atención comunitaria, ambulatoria y soporte en atención primaria	1	CST
R2	Atención comunitaria, ambulatoria y soporte en atención primaria y Atención primaria	11	CST
R3	Psicología infantil y de la adolescencia : Centro Salud Mental Infanto-juvenil	3	CST
	Psicología infantil y de la adolescencia: Hospital de día infantojuvenil	1	Hospital Universitario Mútua Terrassa

	Psicologia infantil I de la adolescència: Programa de psicosis incipient (EIPP) y Unidad de Escolarització compartida (UEC)	1	Hospital Universitario Mútua Terrassa
	Area de formació <i>específica</i> : Unidad de trastornos conducta alimentària	2	Hospital Univertitario Mútua Terrassa
	Rehabilitación comunitaria : Servicio de Rehabilitación Comunitaria	3	CST
	Rotación Libre : Externa	1	Centro Externo
R4	Rotación Llibre: Externa	2	Centro Externo
	Adicciones: Adicciones tóxicas y comportamentales	3	CST
	Area de formació <i>específica</i> : Rotación optativa interna	3	CST
	Rehabilitación comunitaria : Unidad de hospitalización parcial en Salud Mental	3	CST

CST • CONSORCI SANITARI DE TERRASSA ÀREA DE DOCÈNCIA		GUIA FORMATIVA PSICOLOGIA CLÍNICA	
	Ver. 3	Data Edició: Febrer 2020	Pàg. 6 de 22

L'àmbit d'Atenció a la Salut Mental agrupa un ampli conjunt de professionals: més de 40 facultatius, entre psicòlegs i psiquiatres, més de 20 professionals de la infermeria, 18 residents (8MEF, 8PEF i 2 IEF), 5 treballadors socials, 3 terapeutes ocupacionals i personal administratiu.

Aquest equip està dirigit pel Comitè de Direcció de l'Àmbit, format per la Cap d'Unitat d'Adults i Adjunta al Cap del Servei (Roser Guillamat), la Cap d'Unitat d'Infantojuvenil (Mariette Estevez), la SotsDirectora de l'Àmbit (Maite Sanz) i pel Director de l'Àmbit i Cap del Servei (Vicenç Vallès).

La nostra activitat assistencial està distribuïda en diferents àrees:

- a) Atenció en fase aguda: hospitalització, interconsulta i atenció urgent
- b) Seguiment del pacient adult: Centre de Salut Mental i programa de suport a la primària.
- c) Rehabilitació del pacient adult: Hospital de Dia i els Servei de Rehabilitació Comunitària .
- d) Atenció ambulatoria amb unitats específiques: Unitat de Neuropsicologia, Unitat de Joc Patològic i CAS, Unitat d'Infanto-juvenil.

Conservem els concerts prèviament establerts per dur a terme les rotacions més específiques que estan sectorialitzades i per tant fora dels nostres dispositius: Hospital de dia infanto juvenil (1 mes) i trastorns de l'Espectre autista (1 mes) es porten a terme a l'Hospital Mútuade Terrassa.

1. Denominació Oficial de l'especialitat: Psicologia clínica
2. Estudis previs: Llicenciatura/Grau en Psicologia
3. Durada : 4 anys
4. Número residents: 3 per any
5. Recepció /Acollida
 - Entrega dels diferents documents penjats al web (benvinguda, drets i deures..)
 - Entrega del Pla individual de formació del resident
 - Planificació tutories
 - S'explica el sistema d'avaluació.

El PIR en formació requereix un grau decreixent de supervisió segons avança el trajecte formatiu.

Es defineixen els següents nivells de responsabilitat:

El grau de supervisió està relacionada amb el grau de participació del resident constarà com NR1: observació participant i NR2 com realització directa pel resident.

Aquests graus d'implicació del resident s'han extret del programa de l'especialitat de Psicologia Clínica (BOE 2009 - l'especialitat del programa de formació en Psicologia Clínica).

En les fases inicials de les rotacions en els diferents dispositius, la supervisió és molt individualitzada i tutelada, a mesura que s'avança en el procés formatiu, i en funció de les capacitats adquirides per cadascun dels residents, es fa una supervisió menys presencial. Es passa de una metodologia d'observació, a la realització directa i amb agenda pròpia.

CST CONSORCI SANITARI DE TERRASSA ÀREA DE DOCÈNCIA		GUIA FORMATIVA PSICOLOGIA CLÍNICA	
	Ver. 3	Data Edició: Febrer 2020	Pàg. 7 de 22

4 Objectius generals de la formació

Objectius generals

- Adquirir la capacitat clínica necessària per atendre correctament la malaltia mental en els seus aspectes preventiu, curatiu i rehabilitador.
- Desenvolupar comportaments i actituds favorables al treball eficient en la xarxa sanitària.
- Conèixer i poder organitzar serveis sanitaris per l'atenció al malalt mental.
- Capacitar per a una pràctica professional que respongui i integri les normes ètiques exigibles a una professió en permanent contacte amb el patiment humà.
- Participar en l'educació per la salut de la població mitjançant la promoció d'hàbits de vida saludables.
- Col·laborar amb altres serveis assistencials en el millor desenvolupament d'una atenció sanitària integral.
- Capacitar per a la formació del personal sanitari en matèria de salut mental.
- Avaluar correctament les activitats clínic-assistencials i els seus resultats sobre la salut de les persones.
- Iniciar-se en les tasques de recerca dins de l'especialitat.

CST • CONSORCI SANITARI DE TERRASSA ÀREA DE DOCÈNCIA		GUIA FORMATIVA PSICOLOGIA CLÍNICA	
	Ver. 3	Data Edició: Febrer 2020	Pàg. 8 de 22

5 Objectius específics de la formació

- Prestar serveis mèdics especialitzats a l'individu i la seva comunitat mitjançant l'aplicació correcta dels recursos psicològics existents, en el marc de l'organització i desenvolupament tècnic del Sistema de Salut.
- Mantenir una actitud i coneixement equilibrat enfront dels corrents de pensament psicològic vigents, contemplant les seves correlacions amb altres camps científics i aplicant-les amb racionalitat.
- Aplicar en la seva tasca clínica els coneixements, tècniques i actituds adequades per a la prevenció, diagnòstic, pronòstic, tractament i rehabilitació dels trastorns psiquiàtrics.
- Reconèixer les motivacions i actituds que influeixen en el seu exercici professional i canalitzar, assessorar i cooperar en tasques d'educació i promoció de la salut mental.
- Participar tècnicament en el desenvolupament d'una atenció i tractament psicològic òptim per a la comunitat i en aquelles actuacions que busquin modificar actituds negatives de la població respecte al malalt mental.
- Contribuir a l'avanç del coneixement de la malaltia mental intervenint en projectes de recerca bàsica, clínica i epidemiològica.
- sotmetre a avaluació continuada els resultats de les seves actuacions en el camp psicològic-psiquiàtric, analitzant el seu nivell de coincidència amb els objectius formatius i assistencials proposats i introduint les mesures correctores pertinents.

Hospitalització i urgències: Psiquiatria aguts.

Durada: 2 mesos

Ubicació: Hospital de Terrassa

Adjunts de referència: Benjamín Piñeiro (Unitat d'aguts) Irene Ramos (Interconsulta)

Objectius recomanats: (BOE 2009 - programa de formació de l'especialitat de Psicologia Clínica)

- Adquirir coneixements, habilitats i desenvolupar activitats en els diferents aspectes relacionats amb el diagnòstic i la valoració de la gravetat del pacient en situació aguda i de crisi.
- Realització d'històries clíniques, diagnòstic dels pacients, valoració de la presència de símptomes inicials, dèficits, símptomes incapacitants, curs i pronòstic i indicacions de tractament integral, incloent-hi programes psicoeducatius.
- Elaboració d'informes alta.

Activitats recomanades (BOE 2009 - programa de formació de l'especialitat de Psicologia Clínica):

- -Recepció pacient en situació d'agut i crisi
- -Diagnòstic dels pacients ingressats amb expressió de la gravetat, valoració de la presència de símptomes inicials, dèficit, símptomes incapacitants, curs i pronòstic i indicacions de

CST • CONSORCI SANITARI DE TERRASSA ÀREA DE DOCÈNCIA		GUIA FORMATIVA PSICOLOGIA CLÍNICA	
	Ver. 3	Data Edició: Febrer 2020	Pàg. 9 de 22

tractament integral, incloent-hi programes psicoeducatius (NR1: observació participant: 3 NR2: realització de directes: 10)

- -Realització d'historials clínics i indicacions i informes alta (NR2 directe realització: 10).
- -Aplicació de tècniques i psicoeducació, elaboració i avaluació neuropsicològica, mitjançant proves, informes (* aquest objectiu serà específic, per la rotació de consulta i neuropsicologia, incloent-hi la hospitalització d'aguts consultes psicològiques)
- -Atenció i intervenció en pacients: la prevenció de recaigudes, gestió de l'estrès (* aquest objectiu serà específica per rotació de consulta i d'enllaç que inclou tractament psicològic a hospitalització aguda).
- -Informació d'activitats familiars per a pacients. Proporcionar pautes per a la interacció familiar, així com psicoeducació, donar suport a programes i assessorament psicològic a la família i / o cuidadors (*aquest objectiu programes psicoeducatius - serà específica a la rotació en el dia de l'hospital salut mental)
- -Elaborar plans de coordinació amb els dispositius comunitat per assegurar la continuïtat assistencial.
- -Realitzar tractaments individuals i programes de grup, intervencions de reducció i control dels símptomes actius en els processos de descompensació, en situacions de crisi i urgències (* aquest objectiu serà com a observador de l'atenció psiquiàtrica, l'absència d'especialista en Psicologia clínica en Urgències Psiquiàtriques de les CST).

Psicologia de la Salut: Interconsulta hospitalària & enllaç, Neuropsicologia i Salut Mental Perinatal:

Durada: 8 mesos

Ubicació: Hospital de Terrassa

Adjunt responsable de consulta & enllaç: Irene Ramos

Adjunt: responsable Salut Mental Perinatal: Anna Rami

Adjunt responsable de Neuropsicologia: Maite Garolera (tutora PIR)

Psicologia de la Salut: interconsulta i enllaç

Objectius recomanats: (BOE 2009 - programa de formació de l'especialitat de Psicologia Clínica)

- Adquirir les actituds, habilitats i coneixements per a la pràctica de la consulta a diferents especialitats mèdiques.
- Adquirir coneixements i desenvolupar actituds i habilitats per a l'avaluació de problemes psicològics que interfereixin o poden interferir en l'evolució i el tractament de diverses condicions mèdiques.
- Dissenyar i implementar intervencions psicològiques específiques per a pacients tractats en unitats hospitalàries o altres serveis (* aquest objectiu principalment girarà entorn a la consulta sobre el terreny d'aguts de psiquiatria).

CST • CONSORCI SANITARI DE TERRASSA ÀREA DE DOCÈNCIA		GUIA FORMATIVA PSICOLOGIA CLÍNICA	
	Ver. 3	Data Edició: Febrer 2020	Pàg. 10 de 22

Activitats recomanades pel BOE 2009 - programa de formació de l'especialitat de Psicologia Clínica) (aquestes activitats estaran adaptades a la demanda de la consulta, que el CST està més orientat a l'estat psicopatològic d'hospitalització psiquiàtrica: avaluació així com tractament psicològic en el context de l'ingrés hospitalari en planta de psiquiatria i en altres especialitats mèdiques).

- -Realitzar activitats d'assessorament, interconsulta i enllaç amb altres professionals i serveis de la medicina de diferents especialitats.
- -Adquirir experiència en el maneig de tècniques i procediments d'intervenció psicològica per als processos d'agudització dels trastorns mentals i les situacions de crisi.
- -Atenció i intervenció sobre pacients ingressats: prevenció de recaigudes, maneig d'estrès, desenvolupament i aplicació de tècniques dirigides a millorar l'adherència al tractament, desenvolupament de procediments per millorar la relació del pacient amb el personal sanitari, etc. NR 1: 3; NR 2: 10.
- -Realització d'activitats d'informació a familiars dels pacients ingressats sobre la problemàtica del pacient, aportant pautes per a la interacció familiar, així com psicoeducació, suport i assessorament psicològic a familiars i / o cuidadors.
- -Adquisició de les actituds, habilitats i coneixements per a la pràctica d'interconsulta en convalsència i en altres especialitats mèdiques.
- -Identificació i diagnòstic de la malaltia, amb tractament psicològic de la psicopatologia que interfereix amb el curs i/o el tractament de la condició mèdica. Observació participant NR1: 5; NR2 directe realització: 20.
- -Realitzar exploracions neuropsicològiques, elaborar informes, per a pacients amb malaltia neurològica, dany cerebral adquirit, i / o deteriorament cognitiu.
- -Col·laborar amb, i donar suport a, altres professionals per garantir l'adequada atenció a les necessitats de salut mental de pacients ingressats.

Neuropsicologia

Objectius recomanats: (BOE 2009 - programa de formació de l'especialitat de Psicologia Clínica)

- Conèixer les malalties neuropsicològiques expressió, síndromes, trastorns i malalties neurològiques i psiquiàtriques i els trastorns més prevalents.
- Conèixer i identificar la semiologia neuropsicològica en l'examen Clínic
- Conèixer i utilitzar proves psicològiques, els procediments i tècniques per avaluació neuropsicològica en diferents processos, funcions i capacitats cognitives dels pacients.
- Aprendre a fer informes sobre l'estat cognitiu dels pacients amb expressió del judici clínic sobre implicació i capacitat funcional en general, així com diferents processos i funcions cognitives i previsible curs evolutiu.
- Conèixer i identificar les necessitats dels pacients amb afectació cerebral, idoneïtat de la rehabilitació neuropsicològica

Activitats: Recomanat: (BOE 2009 - programa de formació de l'especialitat de Psicologia Clínica)

- Avaluació de les primeres visites : NR1 observació participant: 5; NR2 directe realització: 10.
- Aplicació de tècniques, procediments específics i proves neuropsicològiques :nr1 observació participant:5; NR2 directe realització: 10.(* aquest augment objectiu ja que la funció de la neuropsicologia és el diagnòstic neuropsicològic)
- Elaboració de informes neuropsicològics: NR1 observació participant: 5; NR2 directe realització: 10. (* aquest augment objectiu ja que la funció de la neuropsicologia és el diagnòstic neuropsicològic)

CST • CONSORCI SANITARI DE TERRASSA ÀREA DE DOCÈNCIA		GUIA FORMATIVA PSICOLOGIA CLÍNICA	
	Ver. 3	Data Edició: Febrer 2020	Pàg. 11 de 22

Salut Mental Perinatal:

- Adquirir els coneixements i habilitats per l'avaluació i el tractament dels problemes de salut mental en l'etapa perinatal(això és el que ja està al document), ja sigui de debut en l'etapa perinatal (gestació/ postpart) o d'agreujament d'una clínica prèvia.
- Adquirir els coneixements i habilitats per a l'acompanyament en el dol perla pèrdua perinatal.

Atenció comunitària, ambulatoria i suport a l'atenció primària.

Durada: 12 mesos. (rotació del darrer mes de R1 i tot el segon any)

Ubicació: Centre de Salut Mental d'adults claustre de Sant Francesc (CST), centres d'assistència sanitària primària: St.Llàtzer, Terrassa Est, Terrassa Nord, St. Quirze del Vallès.

Adjunts de referència: Anna Soler (tutora PIR), Isabel de María, Marti Santacana, Eulalia Durall .

Objectius recomanats: (BOE 2009 - programa de formació de l'especialitat de Psicologia Clínica):programa de comunitat, cura de la salut mental ambulatoria i suport a l'atenció primària:

- Entendre i gestionar les implicacions pràctiques dels principis i les bases del sistema nacional de salut espanyol i el model assistencial català, així com el model d'atenció a la Salut Mental. Conèixer la cartera de serveis. Criteris d'indicacions d'hospitalització, consulta i referència a altres recursos i professionals socials i de salut
- Conèixer i gestionar els sistemes internacionals de diagnòstic de trastorns mentals i de comportament. Avaluar mitjançant eines psicodiagnòstiques i avaluació psicològica, entrevista clínica, anàlisi i formulació de casos. el diagnòstic diferencial, desenvolupant històries clíniques, informes clínics i conèixer informes pericials.
- Conèixer i Aplicar programes de psicoteràpia i procedimentsde tractament a nivell individual, familiar i les intervencions de grup. Aplicar guies de practica clínica nacionals i internacionals per al tractament dels trastorns mentals i de comportament.
- Conèixer els fonaments de l'organització, funcionament i gestió de centres d'assistència sanitària primària. Participar en el funcionamentd'equipsmultidisciplinarsd'assistènciaprimària i programes de prevenció i promoció de la salut i salut mental especialment. Participar en la coordinació amb l'atenció primària i altres dispositius mèdics, socials, laborals ... fen seguiment i assessorament del casos
- Adquirir coneixements sobre la psicopatologia més freqüent en atenció primària de salut i en el diagnòstic diferencial.Tractament sobre trastorns somàtics associats a patologia mental. valoració de l'impacte de la malaltia física sobre l'estat mental i qualitat de vida del pacient i la seva família.. adquirir coneixements sobre l'alteració mental de la comunitat .Control i seguiment dels trastorns crònics a l'atenció primària.

Activitats recomanades (BOE 2009 - programa de formació de l'especialitat de Psicologia Clínica):

- -Avaluació, diagnòstic i valoració de la psicopatologia en primeres consultes: NR1 observació participant: 20; NR2 directe realització: 80.
- -Elaboració d'històries clíniques NR2 directe realització: 80

CST • CONSORCI SANITARI DE TERRASSA ÀREA DE DOCÈNCIA		GUIA FORMATIVA PSICOLOGIA CLÍNICA	
	Ver. 3	Data Edició: Febrer 2020	Pàg. 12 de 22

- -Planificació, implementació i seguiment de tractaments psicològics i psicoterapèutica individuals, parella, família i grup. Observació participant NR1: 20; NR2 directe realització: 80.
- -Seguiment ambulatori dels pacients amb trastorns mentals severes: NR1 observació participant: 5; NR2 directe realització: 20.
- -Presentació de casos en sessions clíniques. NR2 directe realització: 5.
- -Assistència a reunions clíniques.
- -Desenvolupament d'informes psicològics i/o expertes i de valoració de la incapacitat laboral.
- -Indicacions de alta i elaboració d'elles.
- -Indicació d'ingressos hospitalaris (parcials o total).
- -Remissió a altres professionals, programes i recursos socials i de salut.
- -Gestió d'intervencions en situacions de crisi.
- -Participació en l'elaboració de protocols i programes d'avaluació, diagnòstic, tractament, seguiment i referència.
- -Participació en i on s'escau de les activitats de promoció i prevenció de la salut.
- -Participació en un equip multidisciplinari.
- -Realització de les activitats en suport d'atenció primària de salut, incloent-hi reunions de coordinació, avaluació conjunta de casos clínics, les sessions conjuntes, grups de suport psicològic.
- -Participació en la programació, organització, atenció i coordinació amb altres dispositius socials, mèdics i altres implicats en el territori.
- -Participació en el desenvolupament i implantació de plans de Salut Mental i activitats relacionades amb els problemes legals de pacients amb trastorns mentals i de comportament.
- -Participar en la consulta del metge d'atenció primària. NR 1:10.
- -Participar en les activitats de la treballadora social i conèixer les xarxes de suport comunitari. NR 1:5.
- -Avaluació directe dels casos susceptibles de ser referit als serveis de Salut Mental. NR 2:15.
- -Elaboració d'informes clínics. NR 2:15
- -Planificació, implementació i supervisió de tractaments psicològics i psicoterapèutic individual, parella, família i grup de trastorns adaptatius i trastorns mentals, de comportament més prevalent en atenció primària. NR2: 20.

CST CONSORCI SANITARI DE TERRASSA ÀREA DE DOCÈNCIA		GUIA FORMATIVA PSICOLOGIA CLÍNICA	
	Ver. 3	Data Edició: Febrer 2020	Pàg. 13 de 22

Psicologia Clínica infantil i adolescència.

Duració: 5 mesos

Ubicació principal: Consorci Sanitari de Terrassa-Hospital de Terrassa / CSMIJ Rubí.

Ubicació: Hospital Universitari Mútua de Terrassa (Hospital de dia infanto-juvenil 1 mes, EIPP i UEC (1 mes).

Adjunts responsables, Hospital de Terrassa (CST): Jordi Rimbau, Emma Prades, CSMIJ Rubí : Sara Cardona, Elena Aluco, Anna Garcia, Cristina Montero, Silvia Grau, Marina Torrents, Sergi Andrés.

Adjunt responsable de l'Hospital Universitari Mútua de Terrassa (HUMT):

Hospital de dia infanto juvenil : Pilar Solé

Programa Psicosis incipient: Anna Costas

Programa UEC: Javi Sánchez

Objectius recomanats: (BOE 2009 - programa de formació de l'especialitat de Psicologia Clínica):

- Conèixer i gestionar els aspectes legals de la pràctica clínica i els problemes jurídics de l'atenció als trastorns mentals en nens i adolescents. Conèixer i aplicar criteris d'indicació d'hospitalització i la derivació a altres recursos i socials i professionals de la salut.
- Conèixer les característiques de Psicopatologia en nens i adolescents, així com els principals grups de risc en cada etapa evolutiva. Desenvolupament evolutiu normal i les variacions que mereixen ser abordades.
- Conèixer i manegar instruments específics de psicopatologia, avaluació psicològica, entrevista clínica, anàlisi i formulació de casos, problemes psicològics i trastorns mentals dels nens i adolescents, així com el diagnòstic diferencial, historials clínics elaborats, informes clínics i informes pericials.
- Adquirir coneixements i desenvolupar les competències per al disseny i aplicació d'intervencions psicoterapèutiques a nens i adolescents, a nivell individual, familiar i en grup.
- Participar en la coordinació a nivell d'assistència sanitària primària i col·laborar en la valoració conjunta i de referència. Així com en la discriminació, seguiment i assessorament de casos que poden ser tractats a l'atenció primària.
- Adquirir coneixements i desenvolupar les habilitats per al treball amb famílies de nens amb trastorns psicològics. Identificació dels factors de risc especials per a contextos nen i adolescent i la família. Participar i col·laborar en les activitats i programes específics de prevenció i promoció de la salut per a nens i adolescents.
- Participar i col·laborar en la coordinació amb serveis social, serveis educatius i institucions jurídiques implicats en l'etapa infanto juvenil i serveis o dispositius mèdics.

Activitats recomanades (BOE 2009 - programa de formació de l'especialitat de Psicologia Clínica):

CST • CONSORCI SANITARI DE TERRASSA ÀREA DE DOCÈNCIA		GUIA FORMATIVA PSICOLOGIA CLÍNICA	
	Ver. 3	Data Edició: Febrer 2020	Pàg. 14 de 22

- Avaluació del cas a la primera visita. Observació participant NR 1: 6; NR 2 dirigir realització: 15.
- Diagnòstic en primeres visites. Observació participant NR 1: 6; NR 2 dirigir realització: 15.
- Elaboració d'informes clínics, psicològics i forenses
- Planificació, implementació i seguiment de Psicoteràpies individuals i intervencions psicològiques i grups. Observació participant de NR 1:6; NR 2 dirigir realització: 10.
- Formació i implementació de tècniques de consell i assessorament .Observació participant NR 1 família: 5; NR 2 dirigir realització: 5.
- Indicació d'hospitalització total o parcial.
- Indicació i preparació d'altres.
- Remissió a altres dispositius educatius i socio-mèdiques i ús apropiat dels recursos de la comunitat.
- Derivació a la xarxa d'adults.
- Realització d'activitats de suport i consulta amb els serveis Atenció primària i hospital implicats en la cura de nens i adolescents, incloent-hi reunions de coordinació, avaluació de casos, sessions clíniques conjuntes, etc. Observació participant : NR 1:5; NR 2 dirigir realització: 5.
- Realització d'intervencions de coordinació i suport educatius, socials i legals als serveis implicats en l'atenció a infants i adolescents. NR 1 Observació participant:5; NR 2 dirigir realització: 5.
- Participació en activitats de promoció de prevenció i salut adreçat a nens i adolescents.
- Participació en el desenvolupament i implementació de protocols d'avaluació, diagnòstic, tractament, seguiment i referència, nens i adolescents.
- Participació en l'avaluació de l'efectivitat de programes i protocols de tractament.
- Participació i presentació de casos en sessió clínica .Observació participant NR 1: 1; NR 2 dirigir realització: 2.-Gestió d'intervencions en situacions de crisi. -Domiciliària.

Programes específics de formació:

Els objectius de la rotació per programes específics de formació: Trastorns alimentaris, Psicooncòlogia i Cures pal·liatives .

Durada: 5 mesos (Entre el tercer i quart any de residència)

Àrees formatives: Trastorns de la conducta alimentària, Psicooncologia, i Cures pal·liatives (TCA 2 mesos), (altres zones d'entrenament: 3 mesos).

Trastorn alimentari:

Ubicació: Hospital Mutua de Terrassa

Adjunt responsable: Nacho Garrido.

Pal·liatiu:

Ubicació: Hospital de Terrassa

Adjunt responsable: Dolors Mateo

CST • CONSORCI SANITARI DE TERRASSA ÀREA DE DOCÈNCIA		GUIA FORMATIVA PSICOLOGIA CLÍNICA	
	Ver. 3	Data Edició: Febrer 2020	Pàg. 15 de 22

Psiconcologia:
Ubicació: Hospital de Terrassa
Adjunt responsable: Dolors Mateo

TRASTORN ALIMENTARI:

Objectius recomanats: (BOE 2009 - programa de formació de l'especialitat de Psicologia Clínica):

- Conèixer i gestionar procediments específics d'avaluació i diagnòstic de la TCA.
- Conèixer, desenvolupar, implementar i avaluar l'efectivitat dels programes de psicoteràpia i tractaments psicològics basats en proves específiques pel TCA, tant individual i de grup, família i comunitat.
- Conèixer i valorar la morbiditat psicològica associada als trastorns alimentaris.
- Saber la comorbiditat amb altres trastorns i malalties mentals i de comportament.
- Conèixer la morbiditat mèdica associada als trastorns alimentaris.
- Conèixer i aplicar intervencions psicològiques necessàries pel suport, assessorament i consells als pacients i a la família TCA.
- Adquirir coneixements i habilitats per al treball interdisciplinari aplicació el TCA.
- Adquirir habilitats psicològiques i la forma d'intervenir en les decisions davant de situacions de crisi i urgències de persones amb TCA.

Recomana activitats: (BOE 2009 - programa de formació de l'especialitat de Psicologia Clínica):

- Avaluació, diagnòstic i valoració dels TCA en primeres consultes: NR1 observació participant: 2; NR2 directe realització: 10.
- Tractament Clínic NR1 observació participant: 2; NR2 directe realització: 10.
- Avaluació i diagnòstic de comorbiditat psicològica associada a TCA NR2: 10.
- Planificació, implementació i supervisió psicològica i psicoterapèutica dels tractaments individuals i de grup. NR1 observació participant: 2; NR2 directe realització: 10.
- Planificació i realització d'intervencions, consells, assessorament i suport per a les famílies de persones amb TCA.
- Informes psicològics de persones amb TCA .
- Participació en equip multidisciplinari per al treball TCA.
- Participació i presentació de casos en sessions clíniques. NR2 directe realització: 3.
- Participació en situacions de crisi i gent d'emergència amb TCA.

PSICONCOLOGIA

Objectius recomanats: (BOE 2009 - programa de formació de l'especialitat de Psicologia Clínica):

- Adquirir els coneixements i habilitats necessàries reconèixer els símptomes emocionals, conductuals i cognitius més rellevants, identificació de trastorns psicopatològics i realització d' un diagnòstic diferencial amb altres trastorns psicopatològics de etiologia orgànica a causa de la malaltia neoplàsica o el seu tractament.
- Assolir una adequada formació en habilitats i tècniques de comunicació amb pacients amb càncer i les seves famílies.

CST • CONSORCI SANITARI DE TERRASSA ÀREA DE DOCÈNCIA		GUIA FORMATIVA PSICOLOGIA CLÍNICA	
	Ver. 3	Data Edició: Febrer 2020	Pàg. 16 de 22

- Adquirir i desenvolupar la capacitat necessària per al disseny i implementació d'intervencions psicològiques i tècniques psicoterapèutiques adequades a les necessitats del pacient i els familiars.
- Comprendre els aspectes psicològics i socials que influeixen en l'adaptació a la malaltia de pacients amb càncer i la seva família.
- Desenvolupar la capacitat d'assessorar i formar personal mèdic i d'Infermeria en tècniques i habilitats de comunicació amb pacients amb càncer i les famílies, així com en la detecció i derivació als serveis especialitzats dels pacients amb trastorns mentals.

Recomana activitats: (BOE 2009 - programa de formació de l'especialitat de Psicologia Clínica):

- Avaluar i diagnosticar psicopatologies en primeres visites NR1:5 consultes; NR2: 15.
- Preparació d'històries psicooncologicas. NR2: 15. -Elaboració d'informes clínics i indicacions a l'alta.
- Planificació, implementació i supervisió d'intervenció psicològica i psicoterapèutica, individual, familiar i /o de grup NR1: 5; NR2: 15.
- Formació i pràctica de tècniques específiques per a pacients amb càncer.
- Participació en els programes de psico-mèdic-quirúrgic
- Col.laboració amb altres professionals per optimitzar l'atenció a les necessitats de salut mental dels pacients en l'àmbit sanitari.
- Referència a altres professionals, programes i/o dispositius socio-mèdiques.
- Participació i presentació de casos en sessions clíniques i bibliogràfiques

CURES PAL·LIATIVES

Objectius recomanats: (BOE 2009 - programa de formació de l'especialitat de Psicologia Clínica):

- Adquisició d'actituds, aptituds i coneixements per a la pràctica de la consulta amb les diverses especialitats mèdiques implicades en la cura dels pacients en la etapa final de la vida i als seus familiars.
- Adquirir i desenvolupar actituds i habilitats d'especialització per a la gestió de pacients amb trastorns mentals que requereixen cures pal·liatives per a condicions mèdiques en l'etapa final de la vida.
- Adquirir coneixements i habilitats en el disseny i implementació de programes d'atenció a pacients en la fase final de la vida en els diferents serveis de l'hospital en coordinació amb personal opcional i d'Infermeria.
- Adquirir coneixements i habilitats per al treball en equip multidisciplinar d'atenció als pacients en la fase final de la vida.

Recomana activitats: (BOE 2009 - programa de formació de l'especialitat de Psicologia Clínica):

- Desenvolupar i implementar programes de tractament, suport i assessorament psicològic, a diferents nivells (individual, família) per a pacients en fase terminal.
- Desenvolupar i implementar programes de tractament, suport i assessorament psicològic, a diferents nivells (individual, família) per a persones amb trastorns mentals que requereixen cures pal·liatives per a malalties mèdiques.
- Col·laborar amb i donar suport a altres professionals per garantir una atenció adequada a les necessitats de salut mental dels pacients que requereixen de cures pal·liatives.

CST CONSORCI SANITARI DE TERRASSA ÀREA DE DOCÈNCIA		GUIA FORMATIVA PSICOLOGIA CLÍNICA	
	Ver. 3	Data Edició: Febrer 2020	Pàg. 17 de 22

- Disseny i implementació de programes de necessitats psicològiques i pla d'atenció per a pacients que requereixen de cures pal·liatives.
- Col·laboració amb l'equip multidisciplinari en el disseny i implementació de programes de necessitats i pla d'atenció per a pacients que requereixen de cures pal·liatives.

Rotació lliure (3 mesos): Rotacions de lliure disposició, es prendrà en consideració les característiques, interessos i preferències dels residents, que es reproduirà a l'hora de planificar la seva concreció.

Addiccions tòxiques i addiccions comportamentals

Duració: 3 mesos (½no tòxic, ½ comportamentals).

Ubicació: CAS de Rubí & Unitat d'addiccions comportamentalsHospital de Terrassa.

Adjunt de referència de les addiccions comportamentals: Nuria Aragay (tutora PIR)

Adjunts de referència de les addiccions tòxiques: Victor Martí i Amelia Gual de Torrella.

Objectius recomanats:(BOE 2009 - programa de formació de Especialitat de Psicologia Clínica)

- Adquirir coneixement sobre el fenomen de les addiccions i els principals patrons de conductes addictives. Conèixer les principals substàncies i les principals addiccions conductuals.
- Avaluar, diagnosticar i valorar les primeres consultes. Realització de històries clíniques.
- Planificar, realitzar i portar el seguiment del tractament psicològic individual.

Activitats recomanades (BOE 2009 - programa de formació de l'especialitat de Psicologia Clínica):

- Avaluar i diagnosticar les primeres visites. Observació participant NR1: 4, NR2 realització directa: 10.
- Realitzar històries clíniques ,Observació participant: NR 1: 4; NR 2 realització directa: 10.
- Realitzar informes diagnòstics sobre pacients avaluats. NR 1: observació participant 4; NR2 realització directa : 10.

Rehabilitació Comunitària

Hospital de dia de Salut Mental:

Durada: 3 mesos

Ubicació: Claustre de Sant Francesc

Adjunta de referència: Cristina Enero

Servei de Rehabilitació Comunitària

Durada: 3 mesos

CST • CONSORCI SANITARI DE TERRASSA ÀREA DE DOCÈNCIA		GUIA FORMATIVA PSICOLOGIA CLÍNICA	
	Ver. 3	Data Edició: Febrer 2020	Pàg. 18 de 22

Ubicació: Servei de Rehabilitació Comunitària de Terrassa i Servei de Rehabilitació Comunitària de Rubí.

Adjunts de referència: Gemma Garrido i Isabel Ramirez (Terrassa), Liana Vehil i Xavier Castellano (Rubí)

Objectius recomanats: (BOE 2009 - programa de formació de l'especialitat de Psicologia Clínica)

- Valoració i intervenció en la elaboració d'un projecte de vida dirigit a la recuperació individual i potenciant la salut i les fortaleses personals. Avaluació, desenvolupament i implementació de programes per a desenvolupar i/o restaurar la capacitat de maneig personal, hàbits d'autocura i prevenció de recaigudes.
- Desenvolupament i implantació de programes i activitats dirigides a millorar l'integració social (per exemple, programes de formació en habilitats socials i comunicació, afrontament a l'estrès, etc), familiar i laboral.
- Desenvolupament sessions de coordinació amb els dispositius mèdics i socials implicats en el pla de tractament (Centre de dia, unitats de rehabilitació, tallers ocupacionals, inserció laboral, etc).
- Adquirir coneixements i desenvolupar habilitats sobre els programes, les tècniques i les estratègies de rehabilitació de persones amb trastorn mental greu.
- Capacitació en programes psicoeducatius per a les famílies, amb la finalitat de millorar el coneixement de la malaltia, del seu procés familiar, cooperar en tractament, contribuir a reduir la càrrega emocional i augmentar la probabilitat de relacions afectives i de suport.

Recomana activitats: (BOE 2009 - programa de formació de l'especialitat de Psicologia Clínica):

- Avaluació, desenvolupament i implementació de programes a desenvolupar i/o restaurar gestió personal, autogestió i hàbits de prevenció de recaigudes (observació participant NR1: 5, NR2 participació directa: 5).
- Desenvolupament i implantació de programes i activitats dirigides a millorar l'integració social (per exemple, programes de formació en habilitats socials i comunicació, afrontament a l'estrès, etc), familiar i laboral NR1 observació participant: 5, NR2 participació directa: 5.
- Aplicació de tècniques específiques d'intervenció psicològica per a la reducció de les alteracions cognitives, i el dèficit emocional i social.
- Desenvolupament d'intervencions específiques per a millora l'adherència als plans de tractament i la utilització adequada dels recursos de recolzament disponibles a la comunitat (NR:1; NR: 2-5).
- Desenvolupament sessions de coordinació amb els dispositius mèdics i socials implicats en el pla de tractament (Centre de dia, unitats de rehabilitació, tallers ocupacionals, inserció laboral, etc) (NR1, 2, NR2: 2).
- Desenvolupament de programes de preparació i entrenament per a una vida autònoma, amb especial èmfasi en els aspectes de convivència.
- Desenvolupament d'activitats encaminades a prevenir l'estigma i la marginació social.
- Desenvolupament de programes d'educació psico-social dirigits a la població o grup al que pertanyen els pacients (família, àmbits laborals).

CST CONSORCI SANITARI DE TERRASSA ÀREA DE DOCÈNCIA		GUIA FORMATIVA PSICOLOGIA CLÍNICA	
	Ver. 3	Data Edició: Febrer 2020	Pàg. 19 de 22

6 Pla de Formació Transversal Comú

El CST ha elaborat un Programa Formatiu per a Residents.

Aquesta informació la podreu trobar a la web: Formació Sanitària Especialitzada / Residents / Programa Formatiu per a Residents.

Cursos obligatoris Programa Formatiu Residents (MIR-PIR) 2020-2021

R1

TOTES LES ESPECIALITATS

Suport Vital Bàsic (MAIG)

Gestor clínic (MAIG)

Prescripció electrònica (MAIG) (excepte Psicologia)

Urgències adults (excepte Pediatria, Psicologia i Oftalmologia) (MAIG)

Habilitats Bàsiques (excepte Psicologia i Oftalmologia) (JUNY)

Protecció radiològica (excepte MI, Nefrologia, Geriatria, PQ, PIR i RX) (JUNY)

Urgències pediàtriques (R1 Pediatria) (JUNY)

Assistència part, tocúrgia i instr. cesària (R 1OG) (JUNY)

Mindfulness I (excepte Psicologia) (SETEMBRE)

Introducció a la Seguretat del pacient (OCTUBRE)

Habilitats Comunicatives I (excepte S. Mental i RX) (NOVEMBRE)

S. Vital Immediat (excepte Oftalmologia, Pediatria, Psicologia i RX) (FEBRER)

S. Vital Immediat Pediàtric (R1 Pediatria) (ABRIL)

MFIC:

Introducció a MFIC(MAIG)

Llibre del resident MFIC(JUNY)

R2

TOTES LES ESPECIALITATS

Assistència part, tocúrgia i instr. cesària (Pediatria) (JUNY)

Mindfulness II (Excepte Psicologia) (JUNY)

Cerca Bibliogràfica (JULIOL)

Lectura Crítica (SETEMBRE)

Introducció a la Recerca Clínica (excepte RX) (OCTUBRE)

Formació bàsica en Bioètica (NOVEMBRE)

Habilitats Comunicatives II (excepte S. Mental i RX) (R1 Oftalmologia) (GENER)

Habilitats Comunicatives III (Pediatria) (FEBRER)

MFIC

Urgències pediàtriques (JUNY)

S. Vital Immediat Pediàtric (ABRIL)

BIANUAL: Vigilància Epidemiològica (OCTUBRE'20)

CST CONSORCI SANITARI DE TERRASSA ÀREA DE DOCÈNCIA		GUIA FORMATIVA PSICOLOGIA CLÍNICA	
	Ver. 3	Data Edició: Febrer 2020	Pàg. 20 de 22

R3

TOTES LES ESPECIALITATS

Introducció a la Recerca Clínica (RX) (OCTUBRE)
Habilitats Comunicatives III (excepte S. Mental-RX) (FEBRER)
Bioètica II (MARÇ)

MFIC

Utilització de recursos sanitaris (JUNY)
Tractament anticoagulant (GENER)
Assistència al part, tocúrgia i instrumentació de cesària (JUNY)
Pautes psicoterapèutiques de les principals patologies mentals (GENER'22)

BIANUAL: **Atenció familiar (FEBRER'21)**

R4-R5

TOTES LES ESPECIALITATS

SPSS (Per residents que presentin treball de Recerca) (GENER)

MFIC

Gestió de la Consulta (JUNY)

A nivell específic de la Formació del Resident de psicologia clínica PIR :

Formació Teòrica General en Psicologia Clínica

Segons el BOE (n.146, 17 junio 2009, pag 51217-19)

La formació teòrica constituirà entre el 15-20% del temps total del programa formatiu.

Divideix la formació teòrica en 5 blocs

- a) Marc conceptual, legal i institucional:
- b) Avaluació i diagnòstic clínic: cobreix parcialment el programa de formació teòrica conjunt.
- c) Clínica dels Trastorns i malalties mentals del comportament
- d) La Psicoteràpia i els Procediments de la intervenció i tractament psicològics:
- e) Investigació en Psicologia.

Activitats de formació teòrica:

Es prioritza la participació activa del resident mitjançant el sistema de seminaris i l'estudi tutoritzat. Algunes d'aquestes activitats es realitzen en el Consorci, en l'àmbit de Salut Mental o fora d' ell.

Altres s'efectuen conjuntament amb la resta d'Unitats Docents de Catalunya.

CST CONSORCI SANITARI DE TERRASSA ÀREA DE DOCÈNCIA		GUIA FORMATIVA PSICOLOGIA CLÍNICA	
	Ver. 3	Data Edició: Febrer 2020	Pàg. 21 de 22

Es programaran activitats en el marc del Programa de Formació Comuna del Consorci Hospitalari de Terrassa, durant els quatre anys de formació.

El programa de formació conjunta PEF-MEF que s'imparteix a l'Acadèmia de Ciències de la Salut, cobreix parcialment el programa de formació teòric. Per això, a més de les sessions clíniques de l'àmbit de Salut Mental, es complementa la formació dels residents a través de l'assistència a cursos i congressos específics de la disciplina.

Seminaris propis de l'àmbit de Salut Mental al llarg de tota la residència:

- Seminaris de tot l'àmbit de salut mental (veure programa adjunt)
- Seminaris del servei de psiquiatria i psicologia clínica de l'Hospital de Terrassa (veure programa adjunt)
- Seminaris del Centre de Salut Mental d'adults i el de la Unitat d'Hospitalització parcial en Salut mental (veure programa adjunt)
- Cursos monogràfics que ofereix l'àmbit de salut mental per a formació continuada dels professionals de salut mental de l'àmbit (entrevista motivacional, mindfulness, actualització en Trastorns de l'espectre Autista, entre d'altres).

Es complementa la formació dels residents a través de l'assistència a cursos i congressos específics de la disciplina (veure programa adjunt). Cada any s'actualitza i s'adapta a les ofertes de formació (congressos i jornades).

La valoració de quins son els cursos i programes més adients per a complementar la formació dels residents ha estat consensuada entre els tutors de psicologia clínica i els residents de l'especialitat,

7 Sessions clíniques i Investigació

7.1 Sessions clíniques

Cada dispositiu disposa d'un calendari de sessions clíniques, a l'Hospital de Terrassa es realitza una sessió setmanal on assisteixen tots els professionals de Salut Mental ubicats a l'Hospital de Terrassa, per altra banda al CSMA també es realitza una sessió clínica setmanal, en la que participen tots els professionals del CSMA i l'Hospital de dia en Salut Mental. En les sessions setmanals tant del Hospital com del CSMA els residents de psicologia clínica han de presentar com a mínim una sessió clínica o bibliogràfica supervisada pel tutor o adjunt responsable en cada un dels centres.

A part de les sessions clíniques que cada dispositiu té, hi ha sessions clíniques generals de l'Àmbit de la Salut Mental del CST, on cada any s'escull un tema i les sessions clíniques de caràcter mensual tractaran aspectes multidisciplinars del tema escollit (sessions que formen part del programa de formació continuada de l'àmbit de Salut Mental). Els residents de psicologia realitzaran una sessió que presentaran davant de tot l'àmbit i degudament supervisats pels tutors o adjunts responsables

CST CONSORCI SANITARI DE TERRASSA ÀREA DE DOCÈNCIA		GUIA FORMATIVA PSICOLOGIA CLÍNICA	
	Ver. 3	Data Edició: Febrer 2020	Pàg. 22 de 22

Aquestes sessions són majoritàriament discussió i exposició de casos clínics, revisions bibliogràfiques, actualitzacions en tractaments, etc...

7.2 Oferta d'activitats d'investigació per a la participació dels residents

Es proposa una incorporació progressiva seguint el següent escalat:

- Aprenentatge d'aspectes metodològics bàsics durant el Programa de formació comuna del Consorci Hospitalari de Terrassa.
- Prendre part activa en revisions bibliogràfiques periòdiques, actualització en temes monogràfics, conferències i cursos a més joves
- Disseny d'una investigació relacionada amb els continguts de l'Especialitat, i preferentment aplicada o translacional, ja sigui individualment, en grup, o incorporant-se a un equip, projecte, o línia d'investigació ja establerts, dins o fora de la Unitat Docent Acreditada, explicant en aquest últim cas amb l'autorització del tutor.
- Presentació dels resultats de la investigació, si és possible en el context de la Unitat docent acreditada. Quan la investigació s'hagi realitzat en el marc d'un grup, presentarà un informe de la seva participació i, si escau, dels resultats obtinguts fins al moment, visat pel director o supervisor de la mateixa. Així mateix, s'adjuntarà còpia o relació de les publicacions o informes científics derivats d'aquesta investigació en els quals hagi participat i figuri com a autor.
- La realització de la Tesi Doctoral i / o dels treballs d'investigació previs a la mateixa, sempre que versin sobre continguts relacionats amb l'especialitat i el tutor ho autoritzi, podrà també ser considerada en aquest apartat.

8 Atenció continuada

Recentment, el desembre del 2015, els residents de psicologia clínica realitzen Atenció Continuada al servei d'urgències de l'Hospital de Terrassa, realitzen aproximadament tres guàrdies al mes, els dies laborables, de 5 a 8 del vespre, conjuntament amb el psiquiatra de guàrdia. Aquesta formació és remunerada i permet a l'hora que els residents puguin millorar els seus coneixements, observar, adquirir i tractar la patologia en estat agut, portant a terme intervencions efectives per resoldre els casos, així com la realització d'una avaluació, diagnòstic diferencial, atenció i tractament de les patologies més prevalent a urgències amb la supervisió del psiquiatra de guàrdia.